

OPETUSSUUNNITELMA

Maatalousalan perustutkinto

Maatilatalouden osaamisala maaseutuyrittäjä

Tutkinnon oppilaitoskohtainen
opetussuunnitelma koskee

- näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta
- oppisopimuksen tietopuolisia opintoja

Voimassa 1.8.2015 alkaen

Tutkinnon oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma

Tutkintokohtainen opetussuunnitelma on tarkoitettu käytettäväksi yhdessä tutkinnon perusteiden ja Etelä-Savon ammattiopiston pedagogisen ohjelman kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
1 MAATALOUSALAN PERUSTUTKINTO	4
1.1 Ammattialan kuvaus.....	4
1.2 Tutkinnon muodostuminen.....	6
1.3 Tutkinnon rakenne ja tutkinnon osien tarjonta Etelä-Savon ammattiopistossa.....	6
1.4 Tutkinnon osien suorittamisjärjestys ja toteutustavat	7
1.5 Alan ammatit – opintopolkuesimerkkejä	7
2 AMMATILLISET TUTKINNON OSAT	10
2.1 PAKOLLISET TUTKINNON OSAT	10
2.1.1 Työskentely maatalousalalla (15 osp)	10
2.1.2 Maaseutuuyrittäminen (20 osp)	12
2.1 MAATILATALOUDEN OSAAMISALAN PAKOLLINEN TUTKINNON OSA	14
2.2.1 Maan kasvukunnan ja tuotantoympäristön hoitaminen (40 osp)	14
2.6 VALINNAISET TUTKINNON OSAT	16
2.6.1 Peltokasvien tuottaminen (30 osp).....	16
2.6.2 Kasvilajikohtainen tuottaminen (15 osp)	18
2.6.4 Maatalous- ja maanrakennuskoneiden hyödyntäminen (30 osp)	20
2.6.5 Maatalouskoneiden huoltaminen ja korjaaminen (20 osp)	22
2.6.7 Tuotantoeläinten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen (30 osp)	23
2.6.9 Eläinlajikohtainen tuotanto tai hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen (15 osp).....	26
2.6.11 Luomutuotteiden tuottaminen (15 osp)	28
2.6.12 Palveluiden tuottaminen maaseudulla (15 osp)	30
2.6.13 Maataloustuotteiden jatkojalostus (15 osp)	31
2.6.14 Metsien hyödyntäminen (15 osp)	33
2.6.15 Rakentaminen maatilalla (15 osp)	34
2.6.16 Yritystoiminnan suunnittelu (15 osp).....	36
2.6.17 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta	38
2.6.18 Tutkinnon osa ammatitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta	38
3 YHTEISET TUTKINNON OSAT	38
4 VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT	38
5 TUTKINTOA YKSILÖLLISESTI LAAJENTAVAT TUTKINNON OSAT	38
6 KAIKKIA PERUSTUTKINTOJA KOSKEVIA YHTEISIÄ OHJEITA	38
6.1 Arviointi	38
6.2 Työssäoppiminen	43
6.3 Ohjaus	43

Liitteet [Maatalousalan perustutkinnon perusteet 2015](#) (Opetushallitus)

www.esedu.fi –sivuston [Opetussuunnitelmat](#)-alasivulta löytyvät mm.

- Pedagoginen ohjelma liitteineen
- Ammattiosaamisen näyttöjen toteutus- ja arviointisuunnitelmat
- Näyttötutkintotoiminnan suunnitelma

Etelä-Savon ammattiopiston ammatillisen perustutkinnon suorittamista ohjaa **tutkintokohtainen opetussuunnitelma**. Tämä opetussuunnitelma on tarkoitettu sekä ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoille että perustutkintoa näyttötutkintona suorittaville. Opetussuunnitelma perustuu **tutkinnon perusteisiin**, joka on Opetushallituksen antama määräys koulutuksen järjestäjille. Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 630/1998 (muutos 787/2014) mukaan Opetushallitus määrää perustutkinnon perusteissa tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostumisen, tutkintoon sisältyvät tutkinnon osat sekä tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ja osaamisen arvioinnin. Jokaisesta tutkinnon osasta on linkki OPH:n [ePerusteet](#)-palveluun, josta saa tarkat tiedot tutkinnon osan arviointikriteereistä.

Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa sisältää mm. ammattialan kuvauksen, tutkinnon muodostumisen, tutkinnon rakenteen ja tutkinnon osien tarjonnan, suorittamisjärjestyksen ja toteuttamistavat, esimerkkejä opintopoluista sekä kaikkia perustutkintoja koskevia yleisiä ohjeita. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä opettajien, työelämän edustajien ja opiskelijoiden kanssa, ja sen on vahvistanut oppilaitoksen johtoryhmä. Kaikkien perustutkintojen opetussuunnitelmat ovat nähtävillä oppilaitoksen internetsivujen (www.esedu.fi) [Opetussuunnitelmat](#)-alasivulla.

Tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat ovat osa Etelä-Savon ammattiopiston Pedagogista ohjelmaa, joka toimii samalla oppilaitoksen **tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien** lakisääteisenä **yhteisenä osana**. Pedagoginen ohjelma sisältää pedagogisen toiminnan ja kehittämisen linjaukset sekä ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavan koulutuksen opetussuunnitelmaa koskevat lakisääteiset päätökset. Ohjelman kokonaisuuteen kuuluu tämän asiakirjan lisäksi erilaisia opetuksen järjestämistä koskevia suunnitelmia.

Kullekin peruskoulutuksena tutkintoa suorittavalle opiskelijalle laaditaan opetussuunnitelman pohjalta oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelma (HOPS). HOPS on opiskelun suunnitteluun, yksilöllisiin valintoihin, opinnoissa etenemiseen liittyvä asiakirja Wilmassa. Opiskelija saa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadintaan ja sen toteutumisen seurantaan ohjausta sekä ryhmänohjaajalta että opinto-ohjaajalta. Opiskelijaa tekee HOPSissa omaa oppimistaan koskevia päätöksiä ja sitä voi tarvittaessa muuttaa ja muokata opintojen edetessä.

Jokaiselle näyttötutkinnon suorittajalle laaditaan henkilökohtaistamisen suunnitelma, joka käsittää hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisen. Henkilökohtaistamisen suunnitelma dokumentoidaan Wilmaan.

Oppisopimusopiskelijoille tehdään henkilökohtainen opiskeluohjelma, HEO.

1 MAATALOUSALAN PERUSTUTKINTO

1.1 AMMATTIALAN KUVAUS

Suomalainen maaseutu tarjoaa monille työ-, asuin- ja vapaa-ajanviettopaikan. Maaseudun elinkeinorakenne on muuttunut ja muutos jatkuu. Maaseudun asukkaista yhä useampi työskentelee palkkatöissä ja niin sanottu kakkosasuminen maaseudulla lisääntyy voimakkaasti. Perinteistä maataloutta harjoittavien tilojen määrä vähenee, tilakoot kasvavat ja maaseudulle syntyy monenlaista yritystoimintaa. Maatilat erikoistuvat, suuntautuvat ja/tai monialaistuvat. Ne keskittyvät omaan osaamiseensa ja verkostoituvat toisten yrittäjien kanssa. Yhä useampi maatalousalan ammattilainen työskentelee esimerkiksi maatilamatkailua, konepalveluja, elintarvikkeiden jatkojalostusta, bioenergiayrittäjyyttä, lomitus-, työ- ja maisemanhoitopalveluja ja harraste-eläintoimintaa tarjoavissa yrityksissä joko työnantajana tai työntekijänä. Maatalousalan ammattilaisia työskentelee myös turkistarhaajina.

Ammattialan arvoperusta

Maatalousalan tehtävänä on tuottaa puhtaita, terveellisiä ja turvallisia tuotteita sekä palveluja, jotka tyydyttävät kuluttajien, koko suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälistyvien markkinoiden tarpeita. Luonnonvarojen hyödyntämisessä korostuvat ympäristönäkökohdat ja ihmisten suhde luontoon. Maataloustuotantoa ohjaavat eettiset ja kestävän kehityksen periaatteet, ekologiset, sosiaaliset, kulttuuriset ja taloudelliset näkökohdat. Maatalousalan arvoja ovat ihmisten, luonnon ja eläinten hyvinvointi sekä maaseudun elinvoimaisuuden ja kulttuurin edistäminen. Taloudellisesti kannattava maatalous luo edellytykset elämiseen maaseudulla ja kaupungeissa.

Perustutkinnon tavoitteet

Maatalousalan ammattilainen osaa harjoittaa tuotantotoimintaa kustannus- ja laatu-tietoisesti, ympäristövastuullisesti ja eettisesti. Hän osaa käyttää ja huoltaa tavallisia alansa koneita ja laitteita turvallisesti ja kunnossapitää tuotantorakennuksia. Hän tuntee kasvien kasvuun vaikuttavat tekijät niin pellolla kuin metsässäkin. Hän tuntee eläinten lajinmukaisen hoidon ja käyttäytymisen perusteet, osaa käsitellä eläimiä turvallisesti ja hän ymmärtää toimivansa osana turvallista kotimaista elintarvikeketjua.

Maatalousalan ammattilainen ottaa huomioon työnsä vastuullisuuden, fyysisen raskauden, riskialttiuden ja henkisen vaativuuden. Hän ylläpitää terveellisiä elintapoja ja toiminta- ja työkykyään. Hän tunnistaa työhönsä ja työympäristöönsä liittyvät vaarat ja terveyshaitat, osaa ennakoita ja suojautua niiltä sekä noudattaa alansa työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä ja ohjeita. Hän osaa ylläpitää ergonomisesti terveellistä ja turvallista työympäristöä sekä olla aloitteellinen työturvallisuuden kehittämisessä. Hän tuntee ja osaa käyttää työympäristön teknisiä turvallisuusjärjestelmiä. Hän osaa ehkäistä onnettomuuksia sekä toimia oikein onnettomuus-, vaara- ja uhkatilanteissa.

Maatilatalouden osaamisalan suorittanut maaseutuyrittäjä osaa tehdä töitä monipuolisesti erilaisissa maaseutuyrityksissä. Hänellä on laajat perustiedot maan kasvukunnan ylläpidosta ja kasvien kasvuun vaikuttavista tekijöistä. Hänellä on hyvät tekniset taidot ja hän osaa käyttää ja

huoltaa työssä tarvittavia koneita ja laitteita. Valintojensa mukaisesti hän osaa hoitaa tuotantoeläimiä niiden hyvinvointia edistäen, harjoittaa suunnitelmallista metsätaloutta, palvella asiakkaita tai käyttää ja suunnitella yrityksensä tuotantoteknologiaa sekä toimia rakennuttajana. Hän osaa kunnossapitää yritystoiminnassa tarvittavia rakennuksia sekä huolehtia yritystoimintaan liittyvistä ympäristöistä. Tutkinnon suorittanut seuraa aktiivisesti alansa kehitystä ja haluaa kehittyä ammatillisesti. Työssään hän toimii taloudellisesti ja kustannustietoisesti, laatu- ja järjestelmien mukaisesti sekä ympäristövastuullisesti ja eettisesti. Hän huomioi paikalliset ja alueelliset näkökohdat mahdollisuuksina ja pyrkii verkostoitumaan muiden kanssa. Hän osaa käyttää tietotekniikkaa toimintansa suunnitteluun ja seurantaan, yrityksensä viestintään ja toimintansa kannattavuuden arviointiin. Toimintansa suunnittelussa hän hyödyntää maatalousalan sidosryhmien palveluja. Hän osaa järjestää yrityksensä työt rationaalisesti ja tarvittaessa toimia työnantajana. Valintojensa mukaisesti hän pystyy toimimaan maatilatalouden eri ammattiteissa, kuten maanviljelijänä, tuotantoeläinten hoitajana, maatalouslomittajana, maataloustarvikekaupassa sekä lomitus-, työ-, kone-, bioenergia- ja maisemanhoitopalveluja tarjoavissa yrityksissä yrittäjänä tai työntekijänä. Hänellä on edellytykset kehittää itseään ja suorittaa ammattitutkinto työkokemusta saatuaan.

Maaseutuyrittäjäkoulutus Esedussa

Etelä-Savon alueen maatilojen keskipäivä on koko Manner-Suomen pienin. Maatiloilla tuotetaan maitoa, naudanlihaa, lampaanlihaa ja villaa sekä avomaan puutarhakasveja ja marjoja. Alueella on myös muutamia suuria kasvihuone- ja puutarhayrityksiä. Maatiloilla harjoitetaan myös maataloustuotteiden jatkojalostusta, matkailua, luonnonmukaisten maataloustuotteiden tuottamista ja metsätaloutta. Etelä-Savonlaiset maatilat ovat monialaisimpia koko maassa, ja maaseutuyrittäjäkoulutuksessa monialaisuus on otettu huomioon valinnaisuuden lisäämisellä.

Maatalousalan koulutukseen hakeutuminen

Maatalousalalla ja maatalousalan koulutuksessa edellytetään henkilöltä työn kuormitukseen riittävää fyysistä ja henkistä kuntoa. Henkilöllä ei saa olla sellaisia synnynnäisiä tai hankittuja sairauksia, jotka vaarantaisivat hänen oman tai muiden lähellä työskentelevien terveyden tai turvallisuuden. Henkilön sopivuutta erilaisiin työtehtäviin voidaan joutua harkitsemaan oireiden ja toiminnan vajavuuden perusteella mm. seuraavissa sairauksissa:

- allergia
- astma
- näön heikkous
- vakava tuki- ja liikuntaelimestön sairaus.

Kaikki hakijat haastatellaan ennen oppilaitokseen valitsemista.

Maatalousalan perustutkinto sisältää neljä osaamisalaa.

- maatilatalouden osaamisala
- maatalousteknologian osaamisala
- eläinhoidon osaamisala
- turkistalouden osaamisala

Etelä-Savon ammattiopistossa on tarjolla vain maatilatalouden osaamisala.

Mikkelissä voi opiskella maatilatalouden osaamisalaa vain näyttötutkintona.

1.2 TUTKINNON MUODOSTUMINEN

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä (osp).

Perustutkinto muodostuu

- ammatillisista tutkinnon osista (135 osaamispistettä),
- yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä) ja
- vapaasti valittavista tutkinnon osista (10 osaamispistettä).

Näyttötutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista.

Osaamispisteet (osp) koskevat vain ammatillista peruskoulutusta (ns. nuorten koulutusta).

Tutkintojen osittainen rakenne mahdollistaa tutkinnon osien suorittamisen myös muissa oppilaitoksissa, mutta Etelä-Savon ammattiopisto ei pääsääntöisesti vastaa niistä aiheutuvista järjestelyistä ja kustannuksista.

Tutkinnon rakenteen kuvaus löytyy tutkinnon perusteista ja Opetushallituksen ylläpitämästä opintopolku.fi ePerusteet – palvelusta:

- ammatillinen aikuiskoulutus (näyttötutkinto): [Tutkinnon muodostuminen](#)

1.3 TUTKINNON RAKENNE JA TUTKINNON OSIEN TARJONTA ETELÄ-SAVON AMMATTIOPISTOSSA

Seuraavassa taulukossa esitetään tutkinnon rakenne ja tutkinnon osien tarjonta Etelä-Savon ammattiopistossa. Muodostumistaulukon numerointi noudattaa tutkinnon rakennetta kuvaavan taulukon ja tämän tutkintokohtaisen opetussuunnitelman numerointia.

Tutkinnon rakenne ja tutkinnon osien tarjonta Etelä-Savon ammattiopistossa	Osaamispisteet (osp)	Ammatillinen peruskoulutus	Näyttötutkinto
<i>Osaamispisteet koskevat vain ammatillista peruskoulutusta. Näyttötutkinnot muodostuvat vain ammatillisista tutkinnon osista. Taulukon numerointi noudattaa tutkinnon perusteiden numerointia.</i>			
MAATALOUSALAN PERUSTUTKINTO, maaseutuyrittäjä			
2 Amatilliset tutkinnon osat	135	-	x
2.1 Pakolliset tutkinnon osat	35	-	x
2.1.1 Työskentely maatalousalalla	15	-	x
2.1.2 Maaseutuyrittäminen	20	-	x

2.2 Maatilatalouden osaamisalan pakollinen tutkinnon osa	40	-	x
2.2.1 Maan kasvukunnon ja tuotantoympäristön hoitaminen	40	-	x
2.6 Valinnaiset tutkinnon osat	60	-	x
2.6.1 Peltokasvien tuottaminen	30	-	x
2.6.2 Kasvilajikohtainen tuottaminen*	15	-	x
2.6.4 Maatalous- ja maanrakennuskoneiden hyödyntäminen	30	-	x
2.6.5 Maatalouskoneiden huoltaminen ja korjaaminen	20	-	x
2.6.7 Tuotantoeläinten hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen	30	-	x
2.6.9 Eläinlajikohtainen tuotanto tai hoitaminen ja hyvinvoinnista huolehtiminen*	15	-	x
2.6.11 Luomutuotteiden tuottaminen	15	-	x
2.6.12 Palveluiden tuottaminen maaseudulla	15	-	x
2.6.13 Maataloustuotteiden jatkojalostus	15	-	x
2.6.14 Metsien hyödyntäminen	15	-	x
2.6.15 Rakentaminen maatilalla	15	-	x
2.6.21 Yritystoiminnan suunnittelu	15	-	x
2.6.22 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta		-	x
2.6.23 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta		-	x
<i>*Tutkinnon suorittaja voi valita tutkinnon osan useamman kerran kohdistettuna 2.6.2 eri kasvilajeihin ja 2.6.9 eri eläinlajeihin.</i>			

1.4 TUTKINNON OSIEN SUORITTAMISJÄRJESTYS JA TOTEUTUSTAVAT

Opintotarjonta voi vaihdella lukuvuosittain ja paikkakunnittain.

Opintotarjonta suunnitellaan lukuvuosittain ryhmä- ja paikkakuntakohtaisiin jaksotussuunnitelmiin.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), näyttötutkinnossa tutkinnon suorittajan henkilökohtaistaminen ja oppisopimuskoulutuksessa opiskelijan henkilökohtainen opiskeluohjelma vaikuttavat yksilöllisesti opintojen etenemisaikatauluun.

1.5 ALAN AMMATIT – OPINTOPOLKUESIMERKKEJÄ

Maatilatalouden osaamisala

Maatilatalouden osaamisalan suorittanut sijoittuu esimerkiksi seuraavanlaisiin työtehtäviin: maatalousyrittäjä, maatalouslomittaja, koneurakoitsija, tallityöntekijä, maatalouskaupan myyjä, maaseudun palveluyrittäjä ja maataloustyöntekijä.

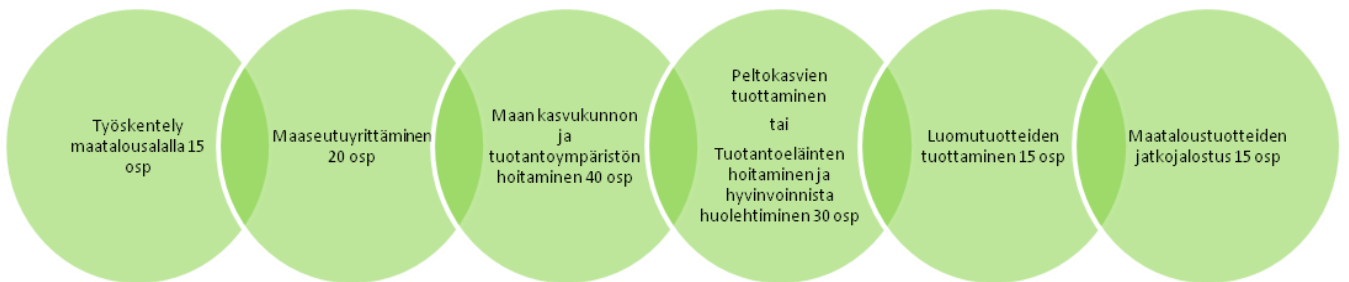
VILJELIJÄN POLKU 1

VILJELIJÄN POLKU 2

LUOMUTUOTTAJAN POLKU

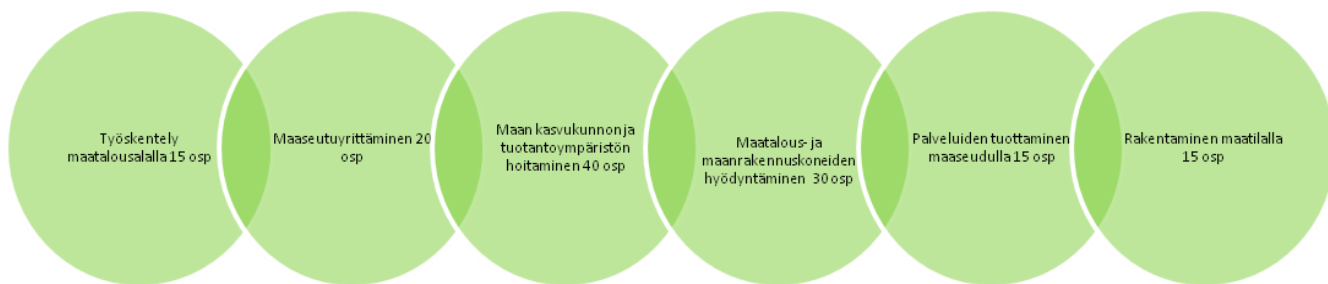

MAATALOUSLOMITTAJAN POLKU

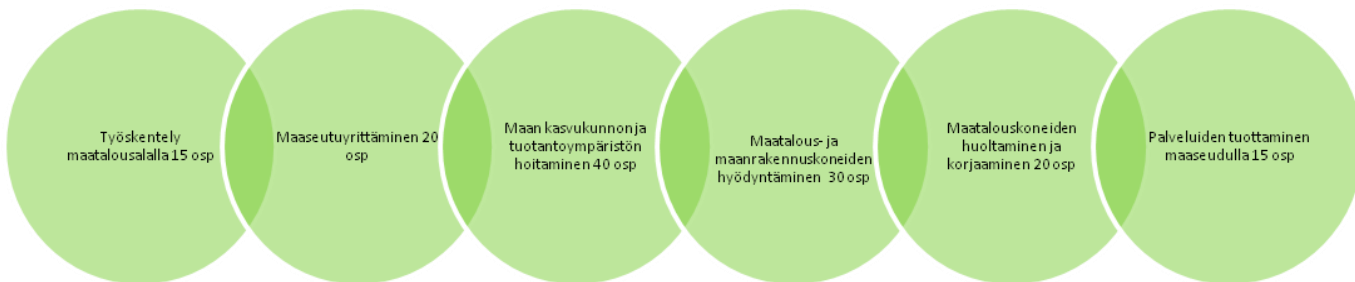

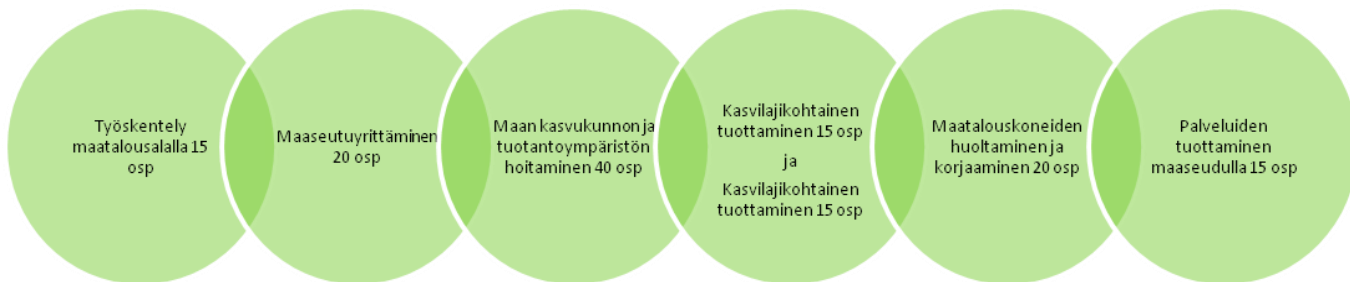
URAKOITSIJAN POLKU 1

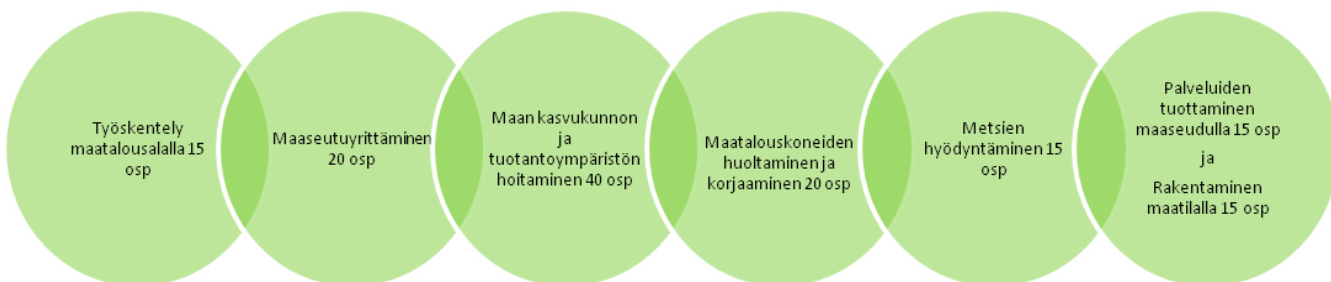
URAKOITSIJAN POLKU 2

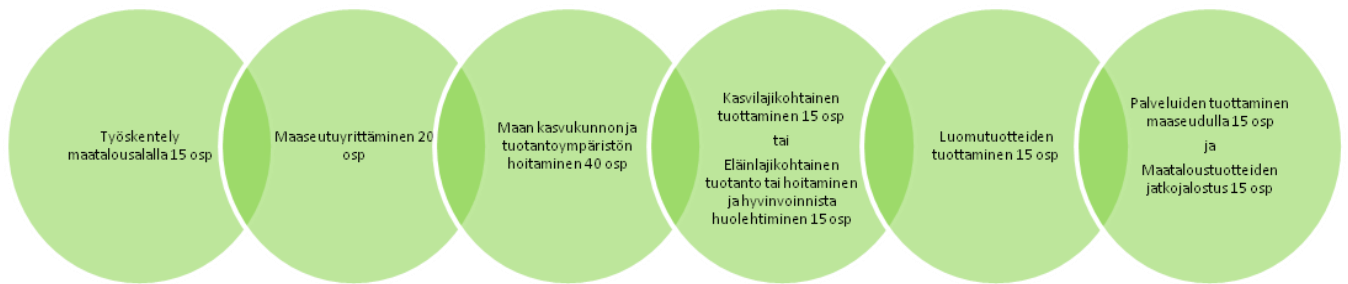
HEVOSHEINÄNTUOTTAJAN POLKU

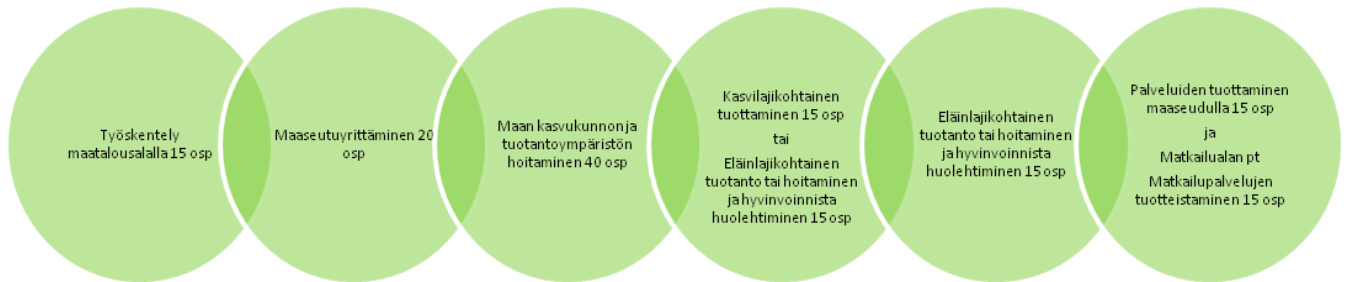
MÖKKITALKKARIN POLKU

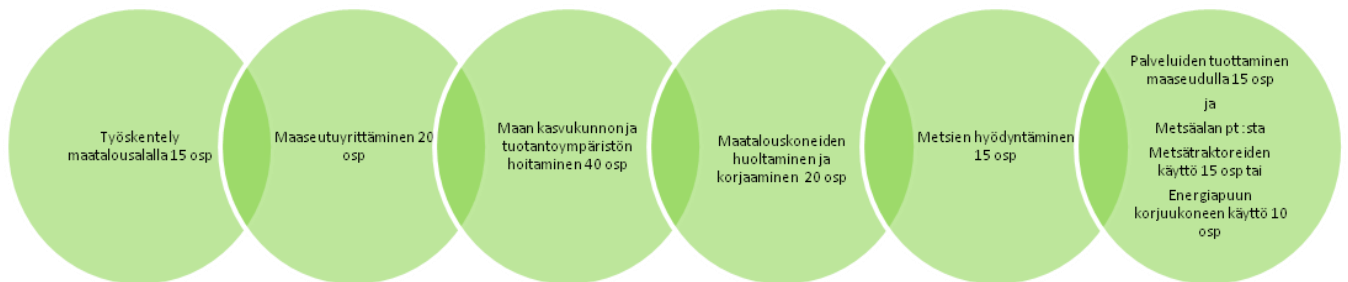
LÄHIRUOANTUOTTAJAN POLKU

HEVOSTALLIYRITTÄJÄN POLKU

METSÄTALOUSYRITTÄJÄN POLKU

2 AMMATILLISET TUTKINNON OSAT

2.1 PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

2.1.1 TYÖSKENTELEY MAATALOUSALALLA (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- käyttää traktoria maataloustöissä
  - kuljettajalta edellytettävä T-luokan ajolupa (traktorikortti)
- tehdä tuotantoeläinten päivittäisiä hoitotoita

- tehdä metsän uudistustöitä
- käyttää maatilan tai maaseutuyrityksen työkaluja
- tehdä pienimuotoisia rakennustöitä
- huolehtia työtehtäviinsä kuuluvista maatilan tai maaseutuyrityksen jätehuollosta
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- ylläpitää työkykyä
- käyttää työtehtäviinsä kuuluvia suojaimia.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä maataloustöitä traktorilla työturvallisuustekijät huomioiden maaseutuyrityksessä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](https://www.tutkintotoiminta.fi)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Kone- ja rakennustyöt	☐ traktorin ja työkoneiden turvallinen käyttö maataloustöissä ☐ yleisimpien kasvilajien tunnistaminen ☐ pienimuotoisten rakennustöiden tekeminen ☐ työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien ohjeiden noudattaminen ja vaaratekijöitten tunnistaminen ☐ jätteiden lajitteleminen	työssäoppiminen, työharjoitukset yhteistyötiloilla, työharjoitukset oppilaitoksessa, kummitilatoiminta,
Kotieläintyöt	☐ eläinten päivittäisten hoitotöiden tekeminen turvallisesti ☐ yleisimpien kotieläinlajien tunnistaminen	työssäoppiminen, työharjoitukset yhteistyötiloilla, kummitilatoiminta

	☐ työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien ohjeiden noudattaminen ja vaaratekijöitten tunnistaminen ☐ jätteiden lajitleminen	
Metsän uudistustyöt	☐ metsän uudistustöiden tekeminen (taimikon raivaus, puiden istuttaminen) ☐ raivaussahan käyttäminen ja huoltaminen ☐ yleisimpien puulajien ja metsätyyppien tunteminen ☐ työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien ohjeiden noudattaminen ja vaaratekijöitten tunnistaminen ☐ jätteiden lajitleminen	työssäoppiminen, työharjoitukset oppilaitoksessa, työharjoitukset oppilaitoksessa, kummitilatoiminta
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
T-kortti		

2.1.2 MAASEUTUYRITTÄMINEN (20 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- ottaa huomioon toiminnan vastuullisuuden tuottaessaan maataloustuotteita elintarvikkeiksi tai tarjotessaan maaseutupalveluja
- arvostaa ammattiaan sekä maaseudun elinvoimaisuuden ja kulttuurin edistämistä
- kehittää liikeideoita ja perustaa yrityksen
- hakea tietoa alalta ja elinkeinoaan koskevista määräyksistä ja lainsäädännöstä
- suunnitella tuotannon ja toiminnan kannattavuutta
- järjestää rahoituksen ja vertailla investointien kannattavuutta
- huolehtia maatalan tuotantotukien hausta
- laatia maatalan veroilmoituksen
- kilpailuttaa ja laatia tarjouksia
- markkinoida ja hinnoitella tuotteita ja palveluja
- ottaa huomioon yrittämiseen liittyviä riskejä
- toimia työnantajana tai työntekijänä
- toimia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa
- verkostoitua muiden yrittäjien kanssa
- seurata alansa kehitystä ja yhteistyömahdollisuuksia
- käyttää työterveyshuollon palveluja
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä maatalan, maaseutuyrityksen tai muun yrityksen kehittämis- tai liiketoimintasuunnitelman.

Näyttö- ja työpaikalla tulee olla työelämää vastaavat olosuhteet. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Yrittäjänä toimiminen	<ul style="list-style-type: none"> ☐ liikeideoiden kehittäminen ja yrityksen perustaminen ☐ tuotteiden ja palveluiden markkinointi ja hinnoittelu ☐ työnantajana tai työntekijänä toimiminen ☐ kilpailuttaminen sekä tarjouspyyntöjen ja tarjouksien laatiminen ☐ laskutus ☐ yrittämiseen liittyvien riskien huomioon ottaminen ☐ yhteistyön tekeminen asiantuntijoiden ja muiden yrittäjien kanssa 	<p>harjoitukset oppilaitoksessa, koulutuskori</p> <p>tutustuminen erilaisiin yrityksiin</p> <p>työssäoppiminen</p>
Liiketoimintasuunnittelu ja taloushallinta	<ul style="list-style-type: none"> ☐ liiketoiminta- tai kehittämissuunnitelman tekeminen ☐ maatilán sukupolvenvaihdoksen suunnittelu tarvittaessa asiantuntijan avulla ☐ suunnittelussa tarvittavan tiedon hakeminen ☐ tuotannon ja toiminnan kannattavuuden suunnittelu ☐ rahoituksen järjestäminen ja investointien kannattavuuden vertailu 	<p>harjoitukset oppilaitoksessa</p> <p>liiketoimintasuunnitelman tekeminen</p> <p>työssäoppiminen</p>

	☐ maatalan veroilmoituksen laatiminen (lomake 2) tietotekniikkaa apuna käyttäen	
Maatalouden tuet	☐ maatalan tuotantotukien hakeminen (paperilomake/Vipu)	harjoitukset oppilaitoksessa, liiketoimintasuunnitelman tekeminen, osallistuminen tukihakukoulutuksiin
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	

2.1 MAATILATALOUDEN OSAAMISALAN PAKOLLINEN TUTKINNON OSA

2.2.1 MAAN KASVUKUNNON JA TUOTANTOYMPÄRISTÖN HOITAMINEN (40 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- ylläpitää pelto- ja metsämaan kasvukuntoa ja maan rakennetta
- vaikuttaa kasvien kasvutekijöihin
- suunnitella oman työnsä ohjeiden, suunnitelmien ja sääolosuhteet huomioon ottaen
- tehdä muokkaus-, kylvö- ja sadonkorjuutöitä
- viljellä alueellisesti tärkeimpiä viljelykasveja
- käyttää ja huoltaa yleisimpiä maatalouden koneita ja laitteita
- hyödyntää maatalan rakennuksia tuotannossa sekä ylläpitää maatalan rakennusten kuntoa
- tehdä metsän hoitotöitä (uudistustyöt, nuoren metsän hoitaminen)
- hoitaa pelto- ja metsämaisemaa
- toimia muuttuvissa olosuhteissa
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuuskohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
  - tiedollisesti ja taidollisesti EA1 vastaavat taidot
- edistää kestävästä kehityksestä toimintatapoja
- verkostoitua alan muiden toimijoiden kanssa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä ajankohtaisia kasvukauteen liittyviä kasvinviljelytöitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi](https://www.opintopolku.fi) [ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*		
Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti. Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.		
Osaamisen arviointi*		
Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.		
*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.		
Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Kasvutekijät	<ul style="list-style-type: none"> ☐ maanäytteitten ottaminen viljavuusanalyysiä varten ☐ lapiodiagnoosin tekeminen ja pellon muun viljelykunnan arviointi, mm. vesitalous; ojitus, salaojitus ☐ ilmaston vaikutuksen huomioonottaminen kasvutekijänä ☐ eri maalajien viljelyominaisuudet tunteminen ja viljavuustutkimuksen mukaisten ravinnetarpeiden huomioon ottaminen viljelytöissä 	työssäoppiminen, työharjoitukset yhteistyötiloilla, asiantuntijapäivät, opintoretket
Kasvinviljely	<ul style="list-style-type: none"> ☐ alueellisesti tärkeiden viljelykasvien tunteminen ja niiden viljelytekniikoiden hallinta ☐ tavallisimpien rikkakasvien, kasvitautien ja -tuholaisten tunteminen ☐ kasvien kehitysvaiheiden huomioon otto viljelytöissä ja kasvinviljelytöitten tekeminen ☐ viljelysuunnitelman ja lohkokirjanpidon laatiminen ☐ kasvinviljelytöiden tekeminen, työhön kuuluvien suojainten käyttö ja työvälineiden turvallisuuden varmistaminen ennen työskentelyä ☐ kestävä kehityksen edistäminen viljelytöissä ☐ ympäristöhaittojen vähentäminen tekemällä valintoja tuotannossa (esim. Luomu ja geenimuunnellut kasvit) 	työssäoppiminen, työharjoitukset yhteistyötiloilla, asiantuntijapäivät, opintoretket
Tuotantorakennukset	<ul style="list-style-type: none"> ☐ maatalousrakennusten käyttötarkoitusten ja rakenteiden erityisvaatimusten tunteminen 	työssäoppiminen, työharjoitukset yhteistyötiloilla, asiantuntijapäivät, opintoretket

	☐ toimiminen työtilanteissa vaurioittamatta rakennuksia ☐ pienimuotoisten korjaustöiden tekeminen	
Metsänhoito	☐ kasvupaikka- ja kehitysluokkien ja metsätyyppien tunteminen ☐ metsän uudistustöiden ja nuoren metsän hoitotöiden tekeminen metsätalous-suunnitelmaa hyödyntäen ☐ metsänhoidossa tarvittavien työvälineiden turvallinen ja ergonominen käyttö ja huolto	työharjoitukset oppilaitoksessa, työssäoppiminen
Metallityöt	☐ tavallisimpien metallien turvallinen käyttö ja työstäminen koneiden ja laitteiden huolto- ja korjaustöissä	työharjoitukset oppilaitoksessa, työssäoppiminen,
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Suosittelaa kasvinsuojelukoulutusta		
Suosittelaa EA 1- korttia		
Suosittelaa Tulityökorttia		
Suosittelaa Tieturva 1- korttia		

2.6 VALINNAISET TUTKINNON OSAT

2.6.1 PELTOKASVIEN TUOTTAMINEN (30 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- laatia maatalan viljelysuunnitelman
- suunnitella viljelykierron
- noudattaa tilan laatujärjestelmää

- muokata, lannoittaa, kylvää ja korjata satoa
- tehdä lajikevalinnan ottaen huomioon viljelyolosuhteet
- valita eri tilanteisiin sopivat kasvinsuojelumenetelmät
- valita tarkoituksenmukaiset torjunta-aineet
- tekee kasvinsuojelutyöt noudattaen kasvinsuojeluaineiden käyttöä koskevaa lainsäädäntöä
  - opiskelijalla tai tutkinnon suorittajalla on ajantasaisen kasvinsuojelulainlainsäädännön mukainen tutkinto
- tehdä muistiinpanot viljelytoimenpiteistään
- säätää kasvinviljelykoneita, tehdä käyttöönotto- ja säilytysuullot
- ylläpitää rakennusten kuntoa
- vertailla eri viljelymenetelmiä ja niiden kannattavuutta
- markkinoida sadon
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- edistää kestävästä kehityksen toimintatapoja
- tehdä yhteistyötä muiden viljelijöiden ja sidosryhmien kanssa

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suunnitteleamalla ja tekemällä maatalan tai tutkimustilan ajankohtaisia kylvö- tai sadonkorjuutöitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Peltokasvien viljelyn suunnittelu ja kannattavuus	☐ oikeiden ja kannattavimpien kasvilajien ja -lajikkeiden sekä maatalan olosuhteisiin parhaiden tuotantomenetelmien valitseminen ☐ viljelysuunnitelman laatiminen ja viljelykierron suunnitteleminen ☐ sadon markkinointi	työssäoppiminen, työharjoitukset yhteistyötiloilla, asiantuntijapäivät
Siemenestä sadonkorjuuseen	☐ kasvituotannon peltotöiden tekeminen viljelysuunnitelman mukaan	työssäoppiminen, työharjoitukset yhteistyötiloilla, asiantuntijapäivät

	☐ sopivien työtekniikoiden käyttö tilanteen mukaan sekä tarvittaessa niiden kehittäminen ☐ koneiden ja rakennusten käyttö ja huolto ☐ tarvittavat laatuvaatimukset täyttävän sadon tuottaminen ja sadon varastointi ☐ viljelysopimusten mukainen toiminta ☐ koneiden säilyttäminen ☐ viljelymuistiinpanojen tekeminen ☐ ergonominen ja turvallinen työskentely ☐ kestävän kehityksen mukainen kasvien viljely	opintoretket kilpailutoiminta (esim. Fermer)
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Ajantasainen kasvisuojelulainsäädännön mukainen tutkinto		

2.6.2 KASVILAJIKOHTAINEN TUOTTAMINEN (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella valitun kasvilajin kasvituotannon tuotantoprosessit
- tehdä viljely-, varastointi-, kauppakunnostus- tai jatkojalostustöitä
- huoltaa ja käyttää tuotantoketjun koneita ja laitteita
- tehdä muistiinpanot viljelytoimenpiteistään
- noudattaa tuotannon laatujärjestelmää
- vertailla eri viljelymenetelmiä ja niiden kannattavuutta
- markkinoida sadon
- seurata alansa kehitystä
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuuskohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- tehdä yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa
- edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suunnittelemalla ja tekemällä ajankohtaisia kasvin viljelyyn, sadon käsittelyyn/jatkojalostukseen liittyviä töitä, tilojen puhtaana- ja kunnossapitotöitä sekä mahdollisesti asiakaspalveluun liittyviä tehtäviä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Valitun kasvilajin viljelyn suunnittelu ja kannattavuus	<ul style="list-style-type: none"> ☐ viljelysuunnitelman laatiminen valitulle kasville ☐ kasvilajin ja viljelymenetelmien kannattavuuden laskeminen ☐ sadon markkinointi 	Työssäoppiminen, opintoretket, asiantuntijapäivät
Valitun kasvilajin viljelytyöt	<ul style="list-style-type: none"> ☐ valitun kasvin pelto-, varastointi-, kauppakunnostus- tai jatkojalostustöiden tekeminen hyödyntäen yrittäjien välisiä yhteistyömahdollisuuksia ☐ kasvilajin koneiden ja rakennuksien käyttäminen ☐ huoltotarkistusten tekeminen ja koneiden huoltaminen ☐ viljelymuistiinpanojen tekeminen ☐ laatujärjestelmän noudattaminen ☐ turvallinen työskentely ☐ viljelysopimusten mukainen toiminta 	Työssäoppiminen, opintoretket, kilpailutoiminta (mm. Fermer), asiantuntijapäivät

	☐ kestävän kehityksen huomioiminen valinnoissa	
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Suosittelua ajantasaista kasvisuojelulainsäädännön mukaista tutkintoa		

2.6.4 MAATALOUS- JA MAANRAKENNUSKONEIDEN HYÖDYNTÄMINEN (30 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- laatia koneellistamissuunnitelman
- käyttää, hoitaa, huoltaa ja korjata alueellisesti merkittäviä maatalouden urakointikoneita ja -laitteita
- käyttää koneurakoinnissa maatalouskoneita ja niiden yhdistelmiä
- ottaa työskentelyssään huomioon tehokkuuden ja taloudellisuuden
- seurata koneiden toimivuutta ja tunnistaa ongelmakohdat
- määrittää koneiden huolto- ja korjaustarpeen
- tehdä huolto-, korjaus-, ja metallitöitä
- tehdä koneysteistyötä muiden yrittäjien kanssa
- markkinoida kone-, huolto-, korjaus- ja metallipalveluja ja tuottaa niitä tarpeiden mukaisesti
- palvella asiakkaita
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusriskit ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä töitä maatalouskoneurakoinnissa tai maatalouskaupassa tai maatalouskoneiden huoltokorjaamossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi](https://www.opintopolku.fi) [ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.
Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Koneyrittäjänä toimiminen	<ul style="list-style-type: none"> ☐ koneyrittäjän koneellistamissuunnitelman laatiminen ottaen huomioon koneysteistyön muiden yrittäjien kanssa ☐ koneyrittäjänä toimiminen ottaen työssä huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden ☐ tuotettujen palveluiden markkinointi ja asiakkaiden palveleminen ☐ koneiden toimivuuden seuraaminen ja ongelmakohtien tunnistaminen ☐ henkilökohtaisten suojaimien käyttö ja työkyvyn ylläpito ☐ kestävä kehityksen huomioon otto työskentelyssä	Työssäoppiminen, työharjoitukset oppilaitoksessa
Urakointikoneiden käyttö, huolto ja korjaus	<ul style="list-style-type: none"> ☐ alueellisesti merkittävien maatalouden urakointikoneiden ja -laitteiden käyttö, huolto ja korjaaminen ☐ maatalous- ja maanrakennuskoneiden ja niiden yhdistelmien taloudellinen, tehokas ja turvallinen käyttö koneurakoinnissa ☐ koneiden huolto- ja korjaustarpeen määrittäminen sekä huolto-, korjaus- ja metallitöiden turvallinen tekeminen ☐ kestävä kehityksen huomioon otto työskentelyssä	Työssäoppiminen, työharjoitukset oppilaitoksessa

Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa
Suosittelaaan Tulityökorttia	Työssäoppiminen maatalouskoneurakoinnissa tai maatalouskaupassa tai maatalouskoneiden huoltokorjaamossa
Suosittelaaan Tieturva 1- korttia	
Suosittelaaan LT-korttia	

2.6.5 MAATALOUSKONEIDEN HUOLTAMINEN JA KORJAAMINEN (20 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- käyttää perustyövälineitä maatalouskoneiden huollossa ja korjauksessa
- käyttää perusmittalaitteita ja tarvittaessa erikoispalveluja
- käyttää, hoitaa ja säätää maatalouskoneita ja laitteita
- huoltaa maataloustuotantoon liittyviä koneita ja laitteita huolto-ohjeiden mukaan
- tehdä maatalouskoneiden ja laitteiden korjauksissa tarvittavia metalli- ja hitsaustöitä
- huoltaa ja korjaa maatalouskoneiden yksinkertaisia sähkölaitteita
- käyttää ja huoltaa maatalouskoneiden hydraulikkajärjestelmiä
- tunnistaa syntyneiden jätteiden ominaisuudet ja hallitsee niiden oikean säilyttämisen sekä hävittämisen
- ottaa työssään huomioon tulitöihin ja maatalouskoneiden CE-normeihin liittyvät turvamääräykset
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä työryhmässä maatalouskoneiden huolto- ja korjaustöitä huoltokorjaamossa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä. Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Traktori ja leikkuupuimuri	<ul style="list-style-type: none"> □ traktorin ja leikkuupuimurin päivittäisten ja määräaikaishuoltojen, korjausten ja säätöjen tekeminen □ tavallisimpia sähkölaitevikojen (esim. käynnistinmoottori, laturi, valot, jne.) sekä koneiden hydraulikkajärjestelmien korjaaminen □ tehonsiirron laitteiden huoltaminen ja korjaaminen □ jätehuollon järjestäminen □ turvallinen työskentely □ varaosien hankkiminen, korjauksen kustannusarvion laatiminen ja laskuttaminen 	Työssäoppiminen (maatalouskonehuolto), työharjoitukset oppilaitoksessa
Työkoneet	<ul style="list-style-type: none"> □ työkoneiden päivittäisten ja määräaikaishuoltojen tekeminen ja työkoneiden korjaaminen □ hitsaaminen sekä tavallisimpien metallien käyttö ja työstö koneiden ja laitteiden korjauksessa 	Työssäoppiminen (maatalouskonekorjaamo), työharjoitukset oppilaitoksessa
Vaadittavat erillispätevyudet	Muuta huomioitavaa	
Suositellaan tulityökorttia		

2.6.7 TUOTANTOELÄINTEN HOITAMINEN JA HYVINVOINNISTA HUOLEHTIMINEN (30 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tarkkailla, käsitellä ja hoitaa eläimiä tuotanto- ja lisääntymiskierron eri vaiheissa
- ruokkia eläimet ja arvioida rehujen laatua aistinvaraisesti
- ottaa rehunäytteen ja arvioida analyysin tuloksen perusteella rehun soveltuvuutta ko. eläinryhmälle
- noudattaa tuotannon laatuja järjestelmää ja toimia poikkeamatilanteissa
- tehdä omavalvonnan edellyttämän dokumentoinnin
- käyttää tavallisimpia tuotantoeläinten hoidossa, ruokinnassa ja tuotteiden käsittelyssä tarvittavia koneita ja laitteita sekä tehdä päivittäiset huollot ja seurata niiden käyttökuntoisuutta
- käyttää ja hyödyntää ohjeiden mukaan toiminnassaan automaatioon perustuvia järjestelmiä

- tehdä tuotantorakennusten ja -rakenteiden huolto- ja korjaustöitä sekä arvioida niiden käyttökuntoisuutta
- seurata aistinvaraisesti tuotantorakennuksen olosuhteita ja huomata poikkeamat
- tehdä pienimuotoisia huolto- ja rakennustöitä
- lajitella ja kierrättää syntyviä jätteitä sekä ottaa huomioon valinnoissaan tuotteiden, välineiden ja menetelmien kestävyys ja ympäristöystävällisyys
- ottaa työssään huomioon toiminnan vastuullisuuden hoitaessaan eläimiä
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä ajankohtaisia eläinten hoito- ja ruokintatöitä, tilojen puhtaana- ja kunnossapitoa sekä tuotteiden laatuun liittyviä töitä. Hän suunnittelee yksikön toiminnan tietylle ajanjaksolle sekä siihen liittyen omat tehtävänsä ja ajankäyttönsä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Tuotantoeläinten hoito	<ul style="list-style-type: none"> ☐ eläinten tarkkailu, käsittely ja hoitaminen tuotanto- ja lisääntymiskierron eri vaiheissa (mm. kiiman tarkkailu, terveystarkkailu, poikimiseen valmistautuminen, poikimisessa avustaminen, vastasyntyneen hoito)) ☐ tuotantoeläimen ruoansulatusjärjestelmän toiminta ja rehuarvojärjestelmä ☐ eri eläinryhmien ruokkiminen ☐ rehunäytteiden ottaminen ja ruokinnan suunnittelu rehuanalyysien perusteella ☐ aistinvarainen rehujen laadun tarkkailu 	<p>Työharjoitukset yhteistyötiloilla, kummitilatoiminta, työssäoppiminen sekä koti- että ulkomailla, työskentely kotitilalla. Digitaalisen portfolion kerääminen käytännön työstä ja oppimistehtävistä.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ tuotantorakennuksessa syntyvien jätteiden lajittelu ja eläinraatojen hävittäminen ☐ ensiavun antaminen sairauksiin ja eläinlääkärin määräämän jatkohoidon tekeminen ☐ lain vaatimien kirjausten tekeminen ☐ pienimuotoisten rakenteiden rakentaminen ja korjaaminen sekä niiden käyttökuntoisuuden seuraaminen ☐ kestävän kehityksen edistäminen työskentelyssä (mm. materiaalivalinnat, eettisyys) 	
Koneet ja automaatiolaitteet	<ul style="list-style-type: none"> ☐ mm. traktorin, pienkuormaajan, paalisilppurin ja automaatioon perustuvien koneiden ja laitteiden käyttö ruokinta- ja muissa hoitotoissa (mm. lannanpoisto, kuivitus, ilmastointi, lypsykone) ☐ tarvittavien säätöjen ja päivittäisten huoltojen tekeminen koneille ja laitteille 	<p>Työskentely ja opintoretket yhteistyötiloilla ja muissa alan oppilaitoksissa, työskentely oppilaitoksella (huollot), työskentely kotitilalla. Digitaalisen portfolion kerääminen käytännön työstä ja oppimistehtävistä.</p>
Lypsytyö ja ergonomia	<ul style="list-style-type: none"> ☐ eläinten lypsäminen parsinavetassa, lypsyasemalla ja/tai robottinavetassa ☐ maidon laadun tarkkailu ja sen perusteella tarvittavien toimenpiteiden tekeminen ☐ maidonkäsittelyvälineitten peseminen ja pesuissa käytettävien pesuaineiden käyttötarkoitusten ja vaarojen tunteminen ☐ lain vaatimien kirjausten tekeminen ☐ ergonominen työskentely 	<p>Työssäoppiminen koti- ja ulkomailla, työharjoitukset yhteistyötiloilla, työskentely kotitilalla, opintoretket ja laitevalmistajien järjestämät koulutukset. Digitaalisen portfolion kerääminen käytännön työstä ja oppimistehtävistä. Ergonomian videointia.</p>
Jalostus ja tuotannon tarkkailu	<ul style="list-style-type: none"> ☐ eläimen jalostuksellisen arvon määrittäminen mm. rakenteen ja tuotoksen perusteella ja jalostusvalintojen tekeminen ☐ tuotostarkkailuun kuuluvien töiden tekeminen ja 	<p>työssäoppiminen koti- ja ulkomailla, työharjoitukset yhteistyötiloilla ja muissa alan oppilaitoksissa, työskentely kotitilalla, asiantuntijapäiville osallistuminen, karjanarvointikilpailuun</p>

	tuotostarkkailusta saatavien raporttien tulkitseminen ja toiminnan kehittäminen niiden perusteella	osallistuminen Ranskassa. Digitaalisen portfolion kerääminen käytännön työstä ja oppimistehtävistä.
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistus (suositeltava)		

2.6.9 ELÄINLAJIKOHTAINEN TUOTANTO TAI HOITAMINEN JA HYVINVOINNISTA HUOLEHTIMINEN (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- hoitaa, ruokkia ja käsitellä valittua eläinlajia lisääntymiskierron kaikissa vaiheissa
- suunnitella rehu- ja lajitietojen perusteella lajinmukaisen ruokinnan
- ennaltaehkäistä eläintauteja ja -sairauksia
- käyttää ja huoltaa valitsemansa eläinlajin hoitoon tarvittavia koneita ja laitteita
- tehdä tarvittavia huolto- ja korjaustoimenpiteitä ja yksinkertaisia rakennustöitä
- toimia laatutavoitteiden ja -järjestelmien edellyttämällä tavalla ja käyttää laatujärjestelmän tuottamia tietoja toimintansa kehittämiseen
- hyödyntää tietotekniikkaa toiminnassaan
- hakea tietoa sekä seurata alansa kehitystä ja yhteistyömahdollisuuksia
- laskea ja arvioida tuotannon kannattavuutta
- ottaa työssään huomioon toiminnan vastuullisuuden hoitaessaan eläimiä
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia ja ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- ottaa huomioon tarkoituksenmukaisen työergonomian eläintenhoitotilanteissa ja -ympäristöissä
- arvioida tuotannosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja huomioida ne toiminnassaan
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa hoitamalla ja ruokkimalla eläimiä niiden iän ja tuotantokierron vaiheen mukaisesti tuotantoeläintilalla tai eläinalan yrityksessä. Hän laatii suunnitelman yksikön toiminnan tietyllä ajanjaksolle sekä siihen omat tehtävänsä ja ajankäyttönsä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Valitun eläinlajin perustyöt	<ul style="list-style-type: none"> □ valitun eläinlajin hoitaminen, ruokkiminen ja käsittely lisääntymiskierron eri vaiheissa (mm. kiiman tarkkailu, terveystarkkailu, poikimiseen valmistautuminen, synnytyksessä avustaminen, vastasyntyneen hoito) □ eri eläinryhmien ruokkiminen ja tarvittaessa korjauksien tekeminen ruokintaan tehtyjen havaintojen perusteella □ eläinlajin yleisimpien sairauksien tunnistaminen, sairauksien ensiavun antaminen ja eläinlääkärin määräämän jatkohoidon tekeminen □ eläinlajille tyypillisten hoitotoimenpiteiden tekeminen (mm. kerintä, sorkan leikkuu, loimitukset, kenkien poisotto, suojien laittaminen) □ lain vaatimien kirjausten tekeminen (esim. syntymät, ostot, poistot, rekisteröinnit, lääkintäkirjanpito) ja tietoteknisten sovellusten käyttäminen (WebLamma, Ammu, Elmer, WinPihvi jne.) □ paimenkoiran kanssa työskentely (tarvittaessa) □ pienimuotoisten rakenteiden tekeminen ja huolto □ eläinlajin ruokinnassa ja hoidossa tyypillisten koneiden ja laitteiden käyttö ja huolto □ työskentely ergonomisesti ja työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen <ul style="list-style-type: none"> □ kestävä kehityksen edistäminen työskentelyssä (mm. jätteiden lajittelu, raatokeräily, materiaalit, eettisyys) 	<p>Työskentely yhteistyötiloilla, kummitilatoiminta, asiantuntijapäiville osallistuminen, työssäoppiminen kotimaassa tai ulkomailla, digitaalisen portfolion kerääminen, kotieläinpihan järjestäminen oppilaitoksen tapahtumaan (esim. luonnonvara-alan syystapahtuma), kilpailutoimintaan osallistuminen (mm. karjanarviointikilpailu Ranskassa, eläinnäyttelyihin osallistuminen)</p>
Valitun eläinlajin hoidon suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> □ eläinlajin ruoansulatusjärjestelmä ja ruokinnan suunnittelu rehuanalyysien pohjalta 	<p>työskentely yhteistyötiloilla, kummitilatoiminta, asiantuntijapäiville osallistuminen, työssäoppiminen</p>

	☐ eläinlajin lajinomaisen asuinympäristön suunnittelu ja toteutus ☐ eläimen jalostuksellisen arvon arviointi ja jalostusvalintojen tekeminen ☐ tuotostarkkailun tietojen käyttö suunnitelmien pohjana ja toiminnan kehittäminen laatutavoitteiden ja järjestelmien perusteella ☐ eläinlajin tuotannon kannattavuuden laskeminen ja arviointi ☐ alan kehityksen seuranta	kotimaassa tai ulkomailla, digitaalisen portfolion kerääminen, kotieläinpihan suunnittelu oppilaitoksen tapahtumaan (esim. luonnonvara-alan syystapahtuma), kilpailutoimintaan osallistuminen (mm. karjanarviointikilpailu Ranskassa, eläinnäyttelyihin osallistuminen)
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistus (suositeltava)		

2.6.11 LUOMUTUOTTEIDEN TUOTTAMINEN (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- laatia luomutuotannon suunnitelman
- tehdä peltoviljelytöitä luomutilalla
- hoitaa luomukotieläimiä
- tehdä viljelymuistiinpanot, luomuvalvonnan ja laatujärjestelmien edellyttämät dokumentoinnit
- markkinoida luomutuotteita
- hankkia tietoa luomusta ja uusista tutkimustuloksista sekä työmenetelmistä
- seurata alan kehitystä ja verkostoitua muiden yrittäjien kanssa
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan vastuullisuuden tuottaessaan luomutuotteita
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä ajankohtaisia luomutilan peltoviljelytöitä tai vaihtoehtoisesti kotieläinten hoito- ja ruokintatöitä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi](https://www.opintopolku.fi) [ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Luomukasvituotanto	<ul style="list-style-type: none"> ☐ viljelysuunnitelman tekeminen ☐ viljelytöiden suunnittelu ja tekeminen luomutilalla sekä viljelytöiden kehittäminen ☐ maan viljavuuden hoitaminen, luonnonmukainen lannoitus ja maanparannustöiden tekeminen ☐ luonnonmukainen kasvinsuojelu ☐ luomusiemenvaatimusten, luomukasvien ja kasvilajien tunteminen ☐ viljelymuistiinpanot tekeminen ☐ suojainten käyttö, kestävän kehityksen mukainen toiminta (mm. maan hoitaminen, kasvilajien valinta) 	<p>työssäoppiminen luomutilalla, osallistuminen asiantuntijapäiville, työskentely yhteistyötiloilla</p>
Luomukotieläintuotanto	<ul style="list-style-type: none"> ☐ kotieläinten hoitotöiden suunnittelu ja tekeminen luomutilalla sekä kehittäminen ☐ eläinten alkuperän, lajinmukaisen käyttäytymisen, luomukotieläimen ruokinnan, ulkoilun ja tuotantotilojen huomioon ottaminen tuotannossa ☐ lain vaatimien kirjausten ja luomumuistiinpanojen tekeminen ☐ työn vaatimien suojainten käyttö ja toiminta kestävän kehityksen mukaisesti (vesi, hoitomateriaalit, eettisyys jne.) 	<p>työssäoppiminen luomutilalla, osallistuminen asiantuntijapäiville, työskentely yhteistyötiloilla</p>
Toimiminen luomutuottajana	<ul style="list-style-type: none"> ☐ luomutilan tuotannon suunnittelu ja luomusuunnitelman tekeminen ☐ tuotteiden markkinointi ☐ verkostoituminen muiden alan toimijoiden kanssa 	<p>työssäoppiminen luomutilalla, osallistuminen asiantuntijapäiville, työskentely yhteistyötiloilla</p>

	☐ luomuvalvonnan ja laatujärjestelmän edellyttämien dokumentointien tekeminen ☐ säännöksiä muutoksien seuraaminen ☐ tuotannon kannattavuuden laskeminen	
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Luomukurssi (suositeltava)		

2.6.12 PALVELUIDEN TUOTTAMINEN MAASEUDULLA (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- työskennellä palveluja tuottavassa maaseutuyrityksessä
- suunnitella ja toteuttaa erilaisia palveluja
- tuotteistaa ja markkinoida yrityksen erityisosaamista
- arvioida maaseudun palveluvaihtoehtojen paikallisia tarpeita ja niiden tulevaisuutta
- tehdä liiketoimintasuunnitelman ja arvioida ja laskea toiminnan kannattavuutta
- palvella asiakkaita
- noudattaa asetettuja laatu- ja kustannustavoitteita
- verkostoitua eri toimijoiden ja yrittäjien kanssa
- ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden tuottaessaan palveluita maaseudulla
- edistää kestävä kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa työskentelemällä palveluja tuottavassa maaseutuyrityksessä tai muussa yrityksessä suunnitellen ja toteuttaen yrityksen tarjoamia palveluja tai tuotteista ja markkinoiden yrityksen erityisosaamista. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Palvelujen tuottaminen	<ul style="list-style-type: none"> ☐ palvelualan yrityksessä työskentely ja asiakkaiden palveleminen sekä toisella kotimaisella että jollakin vieraalla kielellä ☐ työtä koskevien laatuvaatimusten selvittäminen ☐ asiakkaiden palveleminen kulttuuritaustan huomioon ottaen ☐ toimialan koneiden, laitteiden ja materiaalien käyttäminen turvallisesti 	työssäoppiminen kotimaassa ja ulkomailla, harjoitusyrityksen perustaminen, kummiyritystoiminta, yhteistyöyrityksissä työskentely, omassa yrityksessä työskentely, digitaalisen portfolion kerääminen
Palvelujen tuotteistaminen, hinnoittelu, markkinointi ja kannattavuus	<ul style="list-style-type: none"> ☐ palvelujen suunnittelu ja toteutus sekä tuotteistaminen toimivaksi kokonaisuudeksi kohteen perinteitä ja historiaa hyödyntäen ☐ tarvittavien lupien hankkiminen liiketoimintaan ☐ tuotteen tai palvelun hinnoittelu ☐ tarjouksen tekeminen ja laskuttaminen ☐ markkinointi ja verkostoituminen ☐ toiminnan kannattavuuden laskeminen 	työssäoppiminen kotimaassa ja ulkomailla, harjoitusyrityksen toiminnan ylläpitäminen, kummiyritystoiminta, yhteistyöyrityksissä työskentely, digitaalisen portfolion kerääminen
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Hygieniapassi		

2.6.13 MAATALOUSTUOTTEIDEN JATKOJALOSTUS (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja tuotteistaa maataloustuotteiden jatkojalostamista
- valmistaa erilaisia maataloustuotteita elintarvikkeiksi
- laatia toimintansa omavalvontasuunnitelmia
- noudattaa hygienia- ja laatuvaatimuksia

- noudattaa asetettuja kustannustavoitteita
- kehittää toimintaansa asiakaspalautteen perusteella
- markkinoita ja toimia verkostoituneena
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- hyödyntää alueensa perinnettä ja kulttuuria materiaalien jalostamisessa
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa maataloustuotteiden jatkojalostusprosessiin riittävän monipuolisesti, jotta ammattitaidon vaatimukset saavutetaan. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Ideoista tuotteita	<ul style="list-style-type: none"> ☐ alueen perinteitä ja kulttuuria säilyttävien raaka-aineiden valinta ☐ jonkin elintarvikkeen suunnittelu ja tuotteistaminen ☐ tarvittavien lupien hankkiminen ja omavalvontasuunnitelman laatiminen ☐ jatkojalostettujen tuotteiden markkinointi ☐ saadun asiakaspalautteen hyödyntäminen ☐ tuotteistaminen ottaen huomioon kestäväen kehityksen kilpailutekijänä 	Työssäoppiminen, työharjoitukset oppilaitoksessa, työskentely omassa yrityksessä
Raaka-aineesta jalosteeksi	<ul style="list-style-type: none"> ☐ jatkojalostamiseen soveltuvien raaka-aineiden kerääminen ja/tai hankkiminen ☐ jalostusprosessissa tarvittavien työvälineiden, - koneiden ja 	Työssäoppiminen, työharjoitukset oppilaitoksessa, työskentely omassa yrityksessä, koulutuskori

	laitteiden käyttäminen sekä hygienia- ja laatuvaatimet täyttävien elintarvikkeiden tuottaminen/valmistaminen <ul style="list-style-type: none"> ☐ erilaisten raaka-aineiden käyttäminen elintarviketuotannossa ☐ jatkojalostettujen tuotteiden pakkaaminen, tuotemerkitseminen ja varastointi ☐ kestävän kehityksen mukainen toiminta sekä työskentely turvallisesti ja vastuullisesti 	
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Suosittelaaan hygieniapassia	Poimijakortti suositeltava, mikäli itse kerätään jalostettavat marjat/sienet/villiyrtilit	

2.6.14 METSIEN HYÖDYNTÄMINEN (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä metsäsuunnitelman mukaisia metsänhoito- tai hakkuutöitä
- käyttää moottori- ja/tai raivaussahaa metsänhoitotöissä
- huolehtia käyttämiensä koneiden, laitteiden ja välineiden perustoimintakunnosta
- valmistaa mitta- ja laatuvaatimukset täyttäviä puutavaralajeja ensiharvennusleimikosta
- ottaa työskentelyssään huomioon maisemanhoidolliset näkökohdat
- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- edistää kestävän kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä metsäsuunnitelmaan pohjautuvia metsänhoitotöitä työtehtävään vaadittavilla työvälineillä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](https://www.opintopolku.fi)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*		
Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.		
*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.		
Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Metsän hoitotyöt	☐ erilaisten maanmuokkausmenetelmien osaaminen ☐ taimikoiden hoitaminen ☐ metsän viljelytöiden tekeminen ☐ töiden tekeminen turvallisesti ja ergonomisesti ☐ metsänhoitovälineiden huoltaminen ja kunnossapito	Raivaussahatyöt maastokohteilla, metsänviljelytöiden tekeminen
Metsän hakkuutyöt	☐ metsätaloussuunnitelman hyödyntäminen työssä ☐ puutavaran valmistus ensiharvennuksesta mitta- ja laatuvaatimusten mukaisesti ☐ hyvän metsänhoidon suositusten ja maastotaulukoiden hyödyntäminen ja käyttö ☐ hakkuutöissä käytettävien välineiden huolto ja kunnossapito ☐ työturvallisuudesta ja ergonomiasta huolehtiminen moottorisahan käytössä	Puutavaran valmistaminen mitta- ja laatuvaatimusten mukaisesti oppilaitoksen työmailla.
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Kasvinsuojelukoulutus (suositeltava)		

2.6.15 RAKENTAMINEN MAATILALLA (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä rakennustöitä maatilalla
- toteuttaa rakennushankkeita
- käyttää rakennusmateriaaleja
- käyttää tavallisimpia kirvesmiehen käsityökaluja ja mittausvälineitä

- käyttää henkilökohtaisia suojaimia, ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat ja ylläpitää työkykyä
- ottaa työssään huomioon toiminnan turvallisuuden ja vastuullisuuden
- edistää kestäväen kehityksen toimintatapoja.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa tekemällä työryhmän jäsenenä pienimuotoista maanrakennuksen korjausrakentamista. Näyttötutkinnossa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaidon tekemällä korjausrakentamiseen liittyviä osakokonaisuuksia. Työ tehdään työryhmässä tai yksin rakennustyömaalla tai olosuhteissa, jotka vastaavat rakennustyömaan oloja. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Tuotantorakennusten rakennustyöt	<ul style="list-style-type: none"> ☐ kirvesmiehen työkalujen ja mittausvälineiden sekä rakennuskoneiden ja – laitteiden käyttö (pöytäsiirkeli, pyörösaha, naulain, käsisaha, kirves, vaaitusvälineet, vasara) ☐ rakennusmateriaalien valinta ja käyttö taloudellisesti, tarkoituksen mukaisesti ja kestäväen kehityksen mukaisesti (esim. rakennusmateriaalien kierrätys ja rakennusjätteiden lajittelu) ☐ maanrakennuskannan huoltaminen ☐ rakennuspiirustuksien lukeminen ☐ rakennustyömaan työturvallisuusohjeiden noudattaminen 	

Rakennushankkeen toteuttaminen	☐ maatarakentamiseen liittyvien kulttuuristen, esteettisten, perinne- ja ympäristöarvojen huomioon ottaminen ☐ lupien hakeminen ☐ tarvike- ja työmenekkilaskelman sekä kustannusarvion tekeminen ☐ toteutettavan / tarvittavan rakennushankkeen määrittely, päättäminen ja aikataulutus ☐ investointitukien ja muun rahoituksen hankkiminen ☐ asiantuntija-avun käyttö ☐ rakentamisessa tarvittavien sopimuksien tekeminen (mm. urakointi, materiaalien hankinta)	
Vaadittavat erillispätevydet	Muuta huomioitavaa	
Työturvallisuuskortti (suositeltava)		

2.6.16 YRITYSTOIMINNAN SUUNNITTELU (15 OSP)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida oman osaamisensa tuotteistamista tai markkinoilla olevaa liiketoimintamahdollisuutta
- selvittää perustettavan yrityksen liiketoimintaympäristöä ja kilpailutilannetta
- esittää liikeidean ja yritysmuodon
- laatia yritykselle liiketoimintasuunnitelman
- laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suunnittelemalla yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyvät tehtävät. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä tai tutkintotilaisuutta voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon osan arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit löytyvät perustutkinnon perusteista:

[Tutkinnon osan arviointitiedot opintopolku.fi ePerusteet -palvelussa](#)

Oppimisen arviointi*

Edistymisestä annetaan palautetta suullisesti tai kirjallisesti.

Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja, eikä se vaikuta osaamisen arviointiin.

Osaamisen arviointi*

Osaamisen arviointi suoritetaan arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti asteikolla 1-3.

*Arvioinnista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Teema	Keskeiset sisällöt	Osaamisen hankkiminen esimerkkejä
Oman yritystoiminnan suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> alan liiketoimintamahdollisuuksien arviointi alaa koskevan lainsäädännön selvittäminen kilpailutilanteen ja liiketoimintaympäristön selvittäminen oman osaamisen tuotteistamisen arviointi liikeidean hahmottaminen	<p>Yrittäjyyden verkko-opinnot, lähiopinnot oppilaitoksessa tai starttirahaan oikeuttava koulutus</p> <p>Yrittäjyyden työpajatoiminta</p> <p>Yritysvierailut ja yrittäjävierailut oppilaitoksessa</p>
Liiketoiminta-suunnitelman ja perustamisasiakirjojen laatiminen	<ul style="list-style-type: none"> liiketoimintasuunnitelman laatiminen sisältäen:<ul style="list-style-type: none"> markkinoiden ja kilpailutilanteen kehitysnäkymät yrityksen eri toimintojen hallinnointi ja resursointi budjetti rahoitussuunnitelma riskienhallinta-analyysi turvallisuussuunnitelma yritysmuodon valinta yrityksen perustamiseen liittyvien asiakirjojen laatiminen	<p>Kirjallisten asiakirjojen tuottaminen ohjeiden mukaisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> liiketoimintasuunnitelman laatiminen yrityksen perustamisasiakirjojen laatiminen <p>Internet-palvelujen ja lomakkeiden hyödyntäminen, esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> www.ytj.fi (mm. perustamisasiakirjat) ja www.yrityssuomi.fi (mm. Oma Yritys-Suomi – palvelu yrittäjyyttä suunnitteleville)

Vaadittavat erillispätevyudet	Muuta huomioitavaa	
-	-	

2.6.17 TUTKINNON OSA AMMATILLISESTA PERUSTUTKINNOSTA

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa ammatillisista perustutkinnoista, joiden tutkinnon perusteet Opetushallitus on määrännyt.
Näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon voi valita ainoastaan niitä tutkinnon osia, jotka sisältyvät näyttötutkinnon muodostumiseen.

2.6.18 TUTKINNON OSA AMMATTITUTKINNOSTA TAI ERIKOISAMMATTITUTKINNOSTA

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa niistä ammattitutkinnoista tai erikoisammattitutkinnoista, joiden tutkinnon perusteet Opetushallitus on määrännyt.

3 YHTEISET TUTKINNON OSAT

Yhteiset tutkinnon osat eivät koske näyttötutkintoja.

4 VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT

Vapaaasti valittavat tutkinnon osat eivät koske näyttötutkintoja.

5 TUTKINTOA YKSILÖLLISESTI LAAJENTAVAT TUTKINNON OSAT

Tutkintoa yksilöllisesti laajentavat tutkinnon osat eivät koske näyttötutkintoja.

6 KAIKKIA PERUSTUTKINTOJA KOSKEVIA YHTEISIÄ OHJEITA

6.1 ARVIOINTI

Arvioinnissa on kaksi eri ulottuvuutta: **Oppimisen arviointi ja osaamisen arviointi.** Oppimisen arviointi on opiskelijan tai tutkinnon suorittajan oppimisen edistymisen seuraamista ohjaamalla ja kannustamalla opiskelijaa. Oppimisen arvioinnin tavoitteena on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ja mitä vielä pitää oppia. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista

palautetta. Opiskelijaa ohjataan kehittämään itsearviointitaitojaan ja mahdollisiin oppimisvaikeuksiin puututaan ajoissa.

Oppimisesta ei anneta arvosanaa, mutta oppimisen eteneminen merkitään tutkinnon osittain tai teemoittain (tutkinnon osan osa) Wilmaan S-merkinnällä. Näyttötutkinnoista S-merkintää käytetään kaikesta valmistavasta koulutuksesta. Wilmassa käytettävät merkinnät oppimisen seurannassa:

S = (oppimistavoitteet) saavutettu

SK = (oppimistavoitteiden) saavuttaminen kesken

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelijan osaamista ja näyttötutkinnoissa tutkinnon suorittajan **osaamista arvioidaan** aina suhteessa tutkinnon perusteissa oleviin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Ammattitaitovaatimukset ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteet (ei näyttötutkinnoissa) vastaavat kysymykseen, mitä on osattava ja arviointikriteerit kysymykseen, minkä tasoisesti edellytetty osaaminen hallitaan. Arviointiasteikko osaamisen arvioinnissa on:

3 = Kiitettävä

2 = Hyvä

1 = Tyydyttävä

Seuraavassa taulukossa on esitetty mitä eroa on oppimisen ja osaamisen arvioinnilla, ja miten osaamisen arviointi toteutetaan ja siitä päätetään ammatillisessa peruskoulutuksessa (pois lukien yhteiset tutkinnon osat) ja näyttötutkinnoissa. Kun opiskelija suorittaa **oppisopimuksella** perustutkinnon ammatillisena peruskoulutuksena, arviointi ja siitä päättäminen toteutetaan kuten ammatillisessa peruskoulutuksessa on ohjeistettu. Kun opiskelija suorittaa oppisopimuksella ammatillisen perustutkinnon näyttötutkintona, hänen tutkintosuorituksensa arviointi ja siitä päättäminen toteutetaan näyttötutkintojärjestelmän toimintatavan mukaisesti.

OPPIMISEN ARVIINTI AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA JA NÄYTTÖTUTKINTOON VALMISTAVASSA KOULUTUKSESSA		
	Ammatillinen peruskoulutus (ammatilliset tutkinnon osat)	Näyttötutkinto
Oppimisen arviointi/ oppimisen arviointi näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa	Opettaja tai työpaikkaohjaaja arvioi opiskelijan oppimisen edistymistä ohjaamalla ja kannustamalla tutkinnon ammattitaitovaatimusten ja tavoitteiden saavuttamiseen. Edistymisestä annetaan palaute suullisesti tai kirjallisesti.	Opettaja tai työpaikkaohjaaja arvioi tutkinnon suorittajan edistymistä valmistavan koulutuksen aikana ohjaamalla ja kannustamalla tutkinnon ammattitaitovaatimusten saavuttamiseen. Edistymisestä annetaan palaute suullisesti tai kirjallisesti.

	Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja.	Oppimisen arvioinnissa ei käytetä arvosanoja.
OSAAMISEN ARVIOINTI		
Ammattitaidon osoittaminen	<p>Ammattitaito osoitetaan pääasiassa työtä tekemällä eli ammattiosaamisen näytöllä työelämän edellyttämänä kokonaisuuksien hallintana toimielimen hyväksymän suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Mikäli ammattitaitovaatimukset eivät tule kattavasti osoitettua työpaikalla, pitää näyttö täydentää jossakin muussa näyttöpaikassa tai oppilaitoksessa. Ammattiosaamisen näytön lisäksi voi olla myös muuta osaamisen arviointia tutkinnon perusteiden mukaisesti.</p> <p>Ammattiosaamisen näytön arvioinnista päättävät opettajat ja työelämän edustajat yhdessä.</p>	<p>Ammattitaito osoitetaan tutkintotilaisuuksissa pääsääntöisesti työelämän todellisissa työtehtävissä tutkinnon suorittajan henkilökohtaisen tutkintosuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Käytännön työtehtävien ja hyväksytyjen tutkintoon sisältyvien erillispätevyyksien lisäksi tutkintosuorituksia voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti ja luotettavasti osoitetuiksi (mm. kirjalliset kuvaukset, videointi ja haastattelu).</p> <p>Työnantajien, työntekijöiden sekä opetusalan edustajat arvioivat tutkintosuoritukset.</p> <p>Itsenäisiä ammatinharjoittajia voidaan käyttää myös arvioijina, jos se on alalle tyyppillistä.</p>
Arvioijat	Muilla kuin opettajilla tulee olla sellainen kyseisen alan asiantuntijuus, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa.	Arvioijilla tulee olla hyvä alan ammattitaito. Vähintään yhdellä arvioijalla tulee olla näyttötutkintomestarikoulutus silloin, kun tehdään tutkinnon osan kolmikantainen arviointiesitys.

	<p>Toimielin päättää ammattiosaamisen näytön arvioijat.</p>	<p>Tutkintotoimikunta hyväksyy arvioijat.</p>
<p>Arvioinnin toteuttaminen</p>	<p>Arviointi suoritetaan perustutkinnon perusteiden arvioinnin kohteiden ja arviointikriteerien mukaisesti kolmiportaisella asteikolla 1–3.</p> <p>Ammattiosaamisen näytön jälkeen pidetään arviointikeskustelu, johon osallistuvat opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja.</p> <p>Arviointikeskustelussa opiskelija esittää oman itsearviointinsa, ja hänellä on mahdollisuus suullisesti täydentää ammattiosaamisen näyttöään.</p> <p>Keskustelun tavoitteena on saada yhteinen näkemys opiskelijan osaamisesta, joka kirjataan arvioinnin kohteittain ammattiosaamisen näyttöjen arviointilomakkeelle.</p>	<p>Arviointi suoritetaan tutkintojen perusteiden arvioinnin kohteiden ja arvioinnin kriteerien mukaisesti, ammatillista perustutkintoa suorittavilla kolmiportaisella asteikolla 1–3 ja ammatti- ja erikoisammattitutkintoa suorittavilla asteikolla hyväksyty/hylätty.</p> <p>Arvioijat tallentavat tutkintosuorituksesta tekemänsä havainnot arviointilomakkeelle, jonka pohjalta mahdollisen muun arviointiaineiston kanssa tehdään tutkinnon osan arviointiesitys. Tutkintosuoritusten arvioinnit kirjataan arviointilomakkeelle.</p> <p>Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Tämä itsearviointi toteutetaan näyttötutkinnon järjestämissuunnitelmassa sovitulla tavalla.</p> <p>Tutkinnon suorittajaa kuullaan tarvittaessa tutkintotilaisuuden aikana tai sen päätyttyä.</p>

<p>Arvosanasta päättäminen</p>	<p>Arviointikeskustelun päätteeksi pääsääntöisesti opettaja ja työpaikkaohjaaja yhdessä päättävät ammattiosaamisen näytön arvosanan. Muusta tutkinnon osaan sisältyvästä osaamisen arvioinnista päättävät opettajat.</p> <p>Tutkintotodistuksen arvosanat määräytyvät osaamisen arvioinnin mukaan.</p>	<p>Kun tutkinnon suorittaja on osoittanut kaikki tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ja niiden arviointi on dokumentoitu, arvioijat tekevät tutkinnon osan arviointiesityksen tutkintotoimikunnalle. Arviointiesitys tehdään tutkinnon suorittajan arviointiaineiston perusteella. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa esitetään tutkinnon osan hyväksymistä tai hylkäämistä. Ammatillisissa perustutkinnoissa arvioijaryhmä päättää, millaisella arvosanalla tutkinnon osa esitetään hyväksyttäväksi. Tutkintotoimikunta päättää arvioinnista.</p> <p>Tutkintotodistuksen arvosanat määräytyvät osaamisen arvioinnin mukaan.</p>
--------------------------------	--	---

Lähde: Arvioinnin opas: Ammatillinen peruskoulutus, näyttötutkinnot. Opetushallitus, Oppaat ja käsikirjat 2015:2

Yhteiset tutkinnon osat muodostavat neljä temaattista kokonaisuutta, joiden osa-alueisiin osaamistavoitteet on laadittu. Näiden neljän tutkinnon osan arvosanat kirjataan tutkintotodistukseen ja osa-alueiden arvosanat kirjataan opiskelijan opintosuoritusrekisteriin. Osaaminen arvioidaan oppilaitoksessa tavoitteiden ja arviointikriteerien mukaisesti. Arvioitavat suoritukset on pyritty laatimaan mahdollisimman pitkälle työelämän todellisia tilanteita vastaaviksi. Näin ne vahvistavat opiskelijan ammatillista osaamista.

Lisätietoa arvioinnista saat Etelä-Savon ammattiopiston arviointisuunnitelmasta sekä tutkintokohtaisista ammattiosaamisen näyttöjen toteutus- ja arviointisuunnitelmista, jotka löytyvät Esedun internetsivujen [Opetussuunnitelmat](#)-alasilulta.

6.2 TYÖSSÄOPPIMINEN

Työssäoppiminen on aidoissa työympäristöissä tapahtuvaa tavoitteellista ja ohjattua opiskelua. Etelä-Savon ammattiopistossa kaikkiin ammatillisena peruskoulutuksena suoritettaviin ammatillisiin perustutkintoihin sisältyy työssäoppimisella hankittua osaamista vähintään 35 osaamispisteen verran. Aikuiskoulutuksessa työssäoppimisen kesto vaihtelee henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Lisätietoa ohjauksesta saat Esedun Työssäoppimisen oppaasta, joka löytyy Esedun internetsivujen [Opetussuunnitelmat](#)-alasivulta.

6.3 OHJAUS

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta ja ohjausta, oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta (Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta 787/2014, 29§).

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta sekä henkilökohtaista ja muuta tarpeellista ohjausta. Opiskelijan arvioinnilla ohjataan ja kannustetaan opiskelua sekä kehitetään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. (Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 788/2014 9b.)

Ohjauksen toteuttamisen lähtökohtana on, että opiskelija saa valmiudet toimia oppilaitosyhteisössään, suunnitella opintojaan ja sitoutua opiskeluun. Ohjaus on koko opiskeluajan jatkuva prosessi, jonka tavoitteena on kannustaa ja tukea opiskelijan itsetuntoa ja ammatillista kasvua. Ohjaus on tavoitteellista ja se perustuu opiskelijan tarpeisiin. Se on luonteeltaan tiedottavaa ja vuorovaikutteista, ammatillisen suuntautumisen ja kehittymisen ohjausta sekä opiskelun ja oppimisen ohjausta.

Opiskelijan ohjaus on moniammatillista yhteistyötä. Ammatillisen koulutuksen opettajan rooli on kannustava ja ohjaava (oppimisen arviointi). Jokaisella ryhmällä on lisäksi oma ryhmänohjaaja, joka vastaa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemisestä. Ryhmänohjaaja tekee tiivistä yhteistyötä opinto-ohjaajan kanssa, jolla on päävastuu opinto-ohjauksesta ammatillisessa peruskoulutuksessa. Näyttötutkinnoissa päävastuu ohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta on vastuopettajalla/ryhmänohjaajalla ja/tai tutkintovastaavalla. Ohjauksessa tehdään yhteistyötä myös kodin ja oppilaitoksen välillä sekä talon sisäisten ja ulkopuolisten verkostojen kanssa.

Etelä-Savon ammattiopistossa jokaiselle opiskelijalle tehdään opintojen alkuvaiheessa joko HOPS (=henkilökohtainen opiskelusuunnitelma), HEKO (=henkilökohtaistamissuunnitelma näyttötutkinnoissa) tai HEO (=henkilökohtainen opiskeluohjelma oppisopimuskoulutuksessa), jota päivitetään opintojen aikana. Erityisopetusta tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan aina kirjallinen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

Lisätietoa ohjauksesta saat Esedun ohjaussuunnitelmasta, joka löytyy Esedun internetsivujen [Opetussuunnitelmat](#)-alasivulta